

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

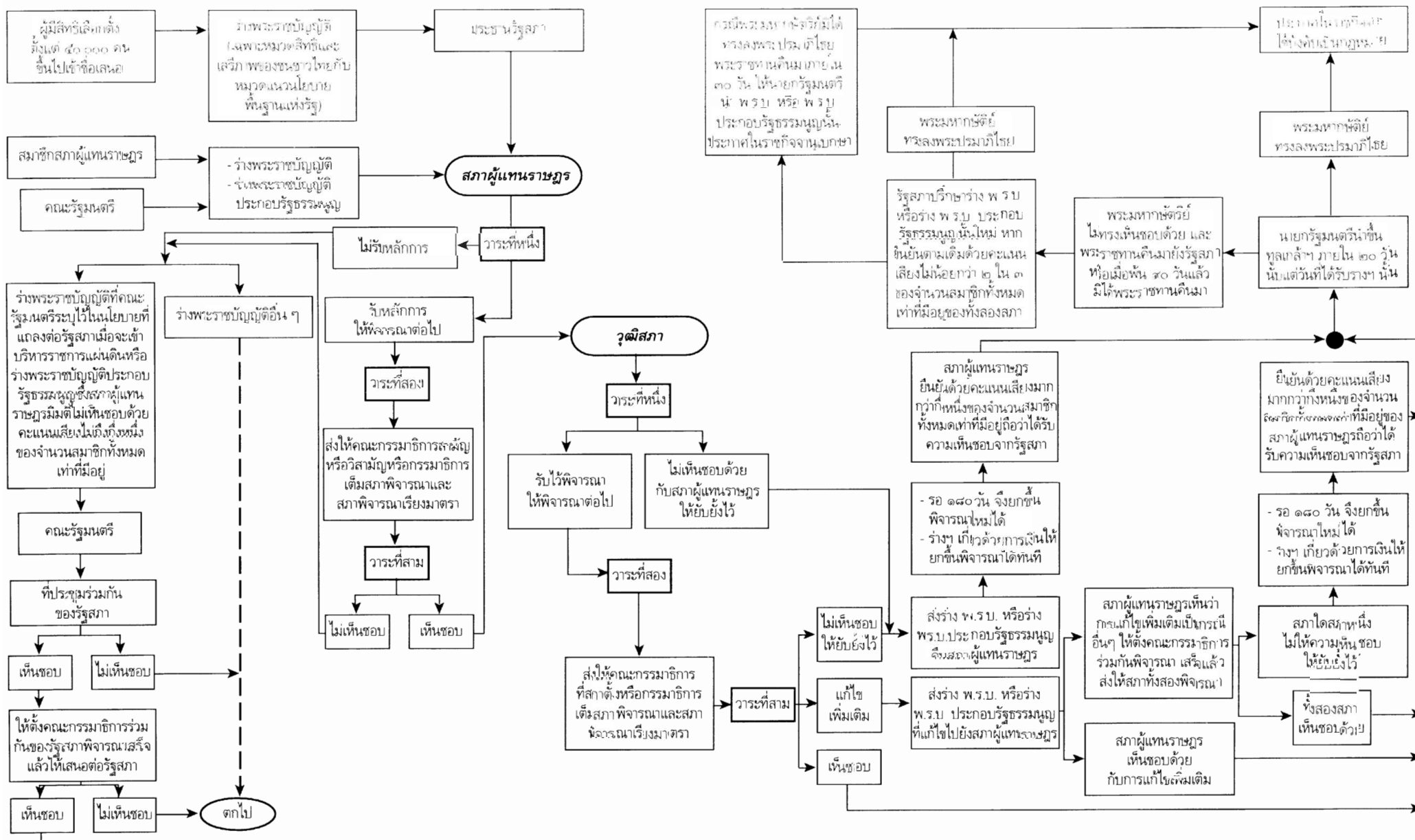
วันจันทร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

อ.พ. ๒๑/๒๕๕๘

จัดทำโดย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

กระบวนการตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

หมายเหตุ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรรับหลักการแล้ว ปะชานวุฒิสภาอาจมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญหรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญไม่เกิน ๑๑ คน พิจารณาศึกษาและเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการฯ รายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา (ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ๕๖ ๑๐๓)

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

เกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. มีผู้นำเสนอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา จำนวน ๑ ฉบับ คือ คณะรัฐมนตรีชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

เหตุผลและความจำเป็นของการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. คือ

(๑) ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความใหม่แทน (ร่างมาตรา ๓)

หลักการสำคัญ คือ

(๑.๑) กำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลาง

ทะเบียนพาณิชย์มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์

(๑.๒) ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

(๑.๓) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) ให้เพิ่มความเป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ (ร่างมาตรา ๔)

หลักการสำคัญ คือ

กำหนดอำนาจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้ชัดเจน กล่าวคือ ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียน

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

พาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ
ประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงาน
ทะเบียนพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงาน
สาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

(๓) รองรับการจดทะเบียนพาณิชย์
ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์
พ.ศ. ๒๔๙๙ (ร่างมาตรา ๕)

หลักการสำคัญ คือ

ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่
รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับ
จดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไป
พลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตาม
มาตรา ๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียน
พาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๔) รัฐมนตรีรักษาการตาม
พระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๖)

หลักการสำคัญ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๘ กับร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ภาคผนวก : พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๘

: ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร

: ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในโอกาสต่อไป

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายหน้ท ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นางสาวสุภาวค์จิตต ไตรเทพพิสัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑

นางนงค์เยาว์ ประพัฒน์ นิตกร ๖ นายทศวิญญู เกียรติทัตต์ วิทยากร ๖

นางสาวพวงผกา น้อยช้อย เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๖ นางสาวธารินี ดวงสุวรรณ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๒๕๗-๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา ๑ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ๑
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ๔
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ๑๑
- ประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ๑๔
- ๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
 ในวาระที่หนึ่ง ๑๔
 - ▲ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง..... ๑๕
- ๒. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
 ในวาระที่สอง ๑๕
 - ▲ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง
 ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา..... ๑๖
 - ▲ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สาม..... ๑๗

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ กับร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)..... ๑๙

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประวัติกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ๒๓

งานชั่งตวงวัด..... ๒๔

งานทะเบียนการค้า ๒๕

การจดทะเบียนพาณิชย์..... ๒๘

 สถานที่จดทะเบียน..... ๓๒

 ค่าธรรมเนียม..... ๓๓

 กำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนพาณิชย์..... ๓๓

 หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการ..... ๓๓

 บทกำหนดโทษ..... ๓๔

- ภาคผนวก : พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙(๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.
- คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ(๑๕)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
- ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.
- สภาผู้แทนราษฎร.....(๒๓)
- : ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.
- (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) (๓๓)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญ
จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)

พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. มีผู้เสนอเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ๑ ฉบับ คือ เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีหลักการคือ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อถ่ายโอนภารกิจการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ และเพิ่มมาตรา ๑๐ วรรคสาม) มีเหตุผลของการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๙ และมีมติรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ตรวจสอบพิจารณาแล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

สภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองขึ้นคณะกรรมการ กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

คณะกรรมการวิสามัญ ประกอบด้วย

๑. นายไพจิตร	ศรีวรรณ	เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. นายสุรสิทธิ์	นิตวุฒิวรรักษ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวอรดี	สุทศศรี	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายพินิจ	จันทร์สมบูรณ์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๕. นายดุสิต	อุซุพงศ์อมร	เป็นผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ	
๖. นายศุภชัย	โพธิ์สุ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ	
๗. นางสาวปอรรธม์	ยอดเนร	เป็นผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ	
๘. นายกิตติกร	โล่ห์สุนทร	๙. รองศาสตราจารย์ โโกเมศ ขวัญเมือง	
๑๐. นายจุลพันธ์	อมรวิวัฒน์	๑๑. นายชัยพร	ธนถาวรลาม
๑๒. นายชัยวัฒน์	ทรัพย์รวงทอง	๑๓. นายธราพงษ์	สีลาวงษ์
*๑๔. นางสาวธำรงค์ลักษณ์ ลาพินี		*๑๕. นายนที	วิบุรกุล
๑๖. นายนิยม	วรบัญญา	๑๗. นายพร้อม	พรหมพันธุ์
๑๘. นายพิเชษฐ์	เชื้อเมืองพาน	๑๙. นายพิทยา	บุญเจสียว
*๒๐. นายไพโรจน์	ตันบรรจง	๒๑. นายภัทรศักดิ์	ไอศกานูเคราะห์
๒๒. นางสาวกวนิดา	คุณผลิน	๒๓. นางมยุรา	মনะสิการ
๒๔. นางมาลินี	อินฉัตร	๒๕. นายยุทธพงศ์	จรัสเสถียร
๒๖. นางสาวรสพิมล	จิรเมธากร	๒๗. ว่าที่เรือโท วัลลภ	ยังตรง
๒๘. นายวิทยา	บุรณศิริ	๒๘. นายวิรัตน์	กัลยาศิริ
๓๐. นายสมาน	ภุมมะกาญจนะ	*๓๑. นางสาวสุภาภรณ์	ใจอ่อนนุ่ม
๓๒. นายอดุลย์	สาธิบาดู	๓๓. นางอนงค์วรรณ	เทพสุทิน
๓๔. นายอิสสระ	สมชัย	๓๕. นายเอกพจน์	ปานแย้ม

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งดังกล่าว โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้วพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่สามโดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้

คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใด หรือจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙^๑ และในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาเสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

^๑ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ กำหนดว่า "เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือในกรณีที่มีความจำเป็น วุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อไป"

เรื่องเสร็จที่ ๕๔๕-๕๔๖/๒๕๕๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗ รับหลักการของร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม ๒ ฉบับ ที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้ความเห็นของสำนักงานนายกรัฐมนตรีไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ตรวจพิจารณา โดยมีผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าภายในและกรมพัฒนาธุรกิจการค้า) ผู้แทนสำนักงานนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นควรจัดทำบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ ดังนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

ตามที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้กระทรวงพาณิชย์ถ่ายโอนภารกิจในการเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัด รวมทั้งอำนาจในการให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดขึ้นหลังตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ และถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ตามที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ กระทรวงพาณิชย์จึงได้เสนอแก้ไขพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้

๑.๑ ร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอแก้ไขนิยามคำว่า “นายตรวจซึ่งดวงวัด”

ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ จากเดิมที่กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัด เป็น ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา พนักงานเทศบาล หรือพนักงานส่วนตำบล เป็นนายตรวจซึ่งดวงวัด

๑.๒ ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ จากเดิมที่กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ขึ้นในกรุงเทพมหานครเพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดชลบุรี ส่วนในจังหวัดอื่นให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในแต่ละจังหวัด โดยขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ เป็น กำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็น สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ที่วราชอาณาจักร และให้รัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่วราชอาณาจักร โดยในแต่ละท้องที่อาจจะจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขึ้นได้หลายแห่งตามความเหมาะสม

๒. ความเห็นของสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ ดังนี้

๒.๑ สมควรที่จะแก้ไขมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าให้องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดชั้นหลัง โดยไม่ต้องให้อธิบดีกำหนด

๒.๒ การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ตามร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ควรที่จะกำหนดให้มีสำนักงานทะเบียนพาณิชย์สาขาได้ด้วย

๓.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) มีหลักการ ดังนี้

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๑) ได้แก้ไขนิยามคำว่า นายตรวจซึ่งดวงวัด จาก “ข้าราชการพลเรือนข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา พนักงานเทศบาล หรือพนักงานส่วนตำบล ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” เป็น “ข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” เพื่อให้การเขียนกฎหมายกระชับและมีความยืดหยุ่นรองรับกรณีทีอาจมีองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่เกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ การเขียนให้พนักงานส่วนท้องถิ่นมีความหมายกว้างนั้น รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีพื้นที่ทับซ้อนกันได้อยู่แล้ว กรณีจึงไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะถ่ายโอนอำนาจในการเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่ควรกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัดอีก แต่ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ชี้แจงว่า การตรวจสอบเครื่องซึ่งดวงวัดตามพระราชบัญญัตินี้ บางกรณีต้องใช้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งพนักงานส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้รัฐมนตรีสามารถแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนที่มีความเชี่ยวชาญเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัดได้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) จึงยังคงหลักการตามร่างที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ โดยปรับปรุงถ้อยคำเพียงเล็กน้อยดังกล่าวข้างต้น

(๒) ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า สมควรที่จะแก้ไขมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดชั้นหลัง โดยไม่ต้องให้อธิบดีกำหนดนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) เห็นว่า ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้อธิบดีสามารถมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ตรวจสอบและให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดได้อยู่แล้ว และให้ถือว่าการตรวจสอบและให้คำรับรองของหน่วยงานดังกล่าวเป็นการตรวจสอบและให้คำรับรองโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ ตามความเห็นของสำนักนายกรัฐมนตรี

๓.๒ ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

(๑) หน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ได้กำหนดให้ชัดเจนว่า ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่โดยที่ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ชี้แจงว่า แม้จะมีการถ่ายโอนอำนาจการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในกรณีที่รัฐบาลเห็นว่าพาณิชย์กิจบางประเภทมีความสำคัญซึ่งต้องมีการรวบรวมสถิติของพาณิชย์กิจประเภทนั้นไว้เพื่อประโยชน์ในการใช้งาน การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับพาณิชย์กิจประเภทนี้จะทำให้ข้อมูลการจัดกระจายและการรวบรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้โดยรวดเร็ว ในกรณีดังกล่าวจึงต้องการให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับ

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้คำรับรอง อธิบดีอาจขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หรือสำนักงาน หรือองค์การซึ่งดวงวัดของรัฐต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ ตรวจสอบเครื่องซึ่งดวงวัด และให้คำรับรองได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และให้ถือว่า เป็นการตรวจสอบเทียบกับแบบมาตราและการให้คำรับรองตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

จดทะเบียนพาณิชย์กิจการประเภทนั้น ๆ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) จึงได้กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจการบางประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจการประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อแยกอำนาจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้ชัดเจน

(๒) ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ควรที่จะกำหนดให้มีสำนักงานทะเบียนพาณิชย์สาขาได้ด้วยนั้น เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติที่ได้ปรับปรุงใหม่ได้กำหนดให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้โดยไม่จำเป็นต้องให้รัฐมนตรีประกาศจัดตั้ง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นจะไปดำเนินการจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนให้เพียงพอกับปริมาณการใช้บริการของผู้ประกอบพาณิชย์กิจการในแต่ละท้องที่ต่อไปได้ จึงไม่ต้องกำหนดเรื่องสำนักงานทะเบียนพาณิชย์สาขาไว้อีกแต่อย่างใด

(๓) ได้แก้ไขวันใช้บังคับกฎหมายโดยกำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการพาณิชย์มีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เปลี่ยนหน่วยงานและสถานที่ในการจดทะเบียนพาณิชย์

(๔) บทเฉพาะกาล เนื่องจากในปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยา) รวมทั้งได้แยกอำนาจหน้าที่ในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ของสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสำนักงานทะเบียนพาณิชย์จังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไว้ชัดเจนแล้ว จึงได้กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามเดิมไปพลางก่อน จนกว่ารัฐมนตรีจะออกประกาศตามมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดประเภทพาณิชย์กิจการที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีหน้าที่รับจดทะเบียนเป็นการเฉพาะ

๔. ข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีข้อสังเกต ดังนี้

๔.๑ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ^๑ยืนยันความเห็นชอบกับ
การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เมื่อมีการถ่ายโอน
ภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจซึ่งตวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด
พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว ควรบัญญัติให้พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจซึ่งตวงวัด โดยไม่ต้องให้รัฐมนตรี
แต่งตั้ง

สำหรับข้อสังเกตของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น
ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ผู้แทนกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นมิได้เสนอประเด็นดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) พิจารณา
อย่างไรก็ดี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า การบัญญัติให้พนักงานส่วนท้องถิ่น
เป็นนายตรวจซึ่งตวงวัดโดยไม่ต้องให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง จะทำให้พนักงานส่วนท้องถิ่นทุกคนมีฐานะ
เป็นนายตรวจซึ่งตวงวัด แต่หลักการตามกฎหมายจะกำหนดให้มีการพิจารณากลับกรองคุณสมบัติของ
ผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งโดยทั่วไปจะบัญญัติให้ต้องได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีผู้รักษาการ
ตามกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ตามข้อสังเกตของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๔.๒ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ได้มีหนังสือ^๒ยืนยันให้ความเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ โดยมี
ข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) เมื่ออำนาจหน้าที่ในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ เป็นหน้าที่ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วไม่สมควรกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นผู้รับจดทะเบียนพาณิชย์
ประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดอีก เพราะจะทำให้มีหน่วยงาน ๒ หน่วยงานทำหน้าที่เดียวกัน
ซึ่งจะทำให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนที่มาขอรับบริการ

^๑ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๔๐๔.๔/๖๑๘๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม
๒๕๕๗

^๒ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ นร ๐๑๐๖/๑๐๔๕ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

สำหรับข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวและมีความเห็นเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่โดยที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ายืนยันในหลักการที่จะให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจบางประเภทด้วยเพื่อประโยชน์ด้านสถิติและการจัดการข้อมูล คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) จึงได้คงหลักการในเรื่องดังกล่าวไว้ตามที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ายืนยัน (รายละเอียดปรากฏตาม ๓.๒ (๑))

(๒) ควรมีบทบัญญัติกำหนดให้บรรดาค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

สำหรับข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น ในชั้นการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ทั้ง ๒ ฉบับ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เสนอให้เพิ่มเติมหลักการดังกล่าว แต่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) พิจารณาแล้วเห็นว่าเนื่องจากคณะรัฐมนตรีไม่ได้มีมติรับหลักการในเรื่องดังกล่าว ในชั้นนี้จึงไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ เพื่อเพิ่มหลักการตามที่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอได้

อนึ่ง ในประเด็นเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๕๒๕/๒๕๔๗^๙ โดยแยกเป็น ๓ กรณี คือ

๑) กรณีที่ส่วนราชการได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ โดยภารกิจนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย บรรดาค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับการถ่ายโอนดังกล่าวย่อมตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) กรณีที่ส่วนราชการได้กำหนดหรือแต่งตั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจให้แก่ส่วนราชการ ไม่ว่ากรณีดังกล่าวจะเป็นกรณีของการถ่ายโอนภารกิจตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด หรือเป็นกรณีที่ส่วนราชการนั้นดำเนินการเองตามที่มีกฎหมายกำหนดให้ทำได้ การปฏิบัติภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีดังกล่าวย่อมเป็นการดำเนินการแทนส่วนราชการนั้น บรรดาค่าธรรมเนียมที่ได้รับมา จึงเป็นการรับมาในฐานะผู้กระทำการแทนส่วนราชการและไม่ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^๙ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๑/๐๗๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓) กรณีที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจใดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ภารกิจที่จะถ่ายโอนนั้น จำเป็นจะต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสียก่อน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะสามารถปฏิบัติภารกิจดังกล่าวได้ ปรากฏว่ายังมีได้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมไม่สามารถดำเนินการตามภารกิจนั้นได้ และยังไม้อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้

สำหรับหน้าที่ในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นกรณีตาม ๑) ค่าธรรมเนียม จึงตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับจดทะเบียน แต่หน้าที่ในการให้คำรับรอง เครื่องชั่งตวงวัดชั้นหลังตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งสามารถถ่ายโอนภารกิจ ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามมาตรา ๓๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีนี้จึงเป็นกรณี ตาม ๒) ค่าธรรมเนียมดังกล่าวจึงไม่ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายหลายฉบับ สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องแก้ไขกฎหมายซึ่งมีปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ดังนั้น ปัญหาในเรื่องนี้ หากรัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตราเป็นกฎหมายกลางเพื่อบัญญัติเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจนก็จะแก้ไขปัญหานี้ได้ทั้งหมด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๔๗

สาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.
ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อถ่ายโอนภารกิจ การรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ และเพิ่มมาตรา ๑๐ วรรคสาม)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นสำนักงาน ทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

๔. บทจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำ ได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๕. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙^๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

๗.๒ เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙^๒ (ร่างมาตรา ๔ ให้เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๐)

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙

“ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียนพาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี”

^๑พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขึ้นในจังหวัดพระนคร เรียกว่า “สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์” อยู่ในความควบคุมของกรมทะเบียนการค้า เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

ส่วนจังหวัดอื่น ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ ขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์”

การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

^๒พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “การจดทะเบียนนั้น ผู้ประกอบพาณิชย์กิจตั้งสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น

ถ้าสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ และมาประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย สำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น”

๗.๓ กำหนดให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตามมาตรา ๙ วรரசส์ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

๑.๑ ประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

นายไชยยศ สະสมทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ได้แถลงต่อที่ประชุมว่า โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง โดยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ เพราะเหตุใดจึงมิได้กำหนดให้ เทศบาลนคร เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งก็เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน ดังเช่นเดียวกับที่กำหนดให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์

ประเด็นที่สอง เกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยหลักการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นนั้น นอกจากจะมุ่งเน้นการกระจายระบบงาน หรือบุคลากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการมีความคล่องตัวและสนองความต้องการของประชาชนแล้วนั้น แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งคือ รัฐควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เพียงพอกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นที่สาม เมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว เห็นว่าควรจะมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์บางประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า รับจดทะเบียนพาณิชย์กิจบางประเภทนั้น โดยมอบภารกิจเหล่านี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทนทั้งหมด

นายไชยยศ สະสมทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ได้ตอบชี้แจงว่า เหตุผลที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ก็เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ ยังขาดความพร้อม ที่จะให้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนในท้องที่ของตน

สำหรับกรณีกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์รับจดทะเบียนพาณิชย์กิจบางประเภทก็ด้วยเหตุผลที่ว่า เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลด้านสถิติและการจัดข้อมูล และสามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว จึงเห็นควรให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นผู้รับจดทะเบียนพาณิชย์กิจประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ต่อไป สำหรับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจให้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติแล้วนั้น บรรดารายได้ทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวย่อมตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน

๑.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

๒. สรุปประเด็นสำคัญและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

๒.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ดังนี้

ประเด็นในร่างมาตรา ๓ ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ มีการแก้ไขโดยเพิ่มเติมข้อความขึ้นใหม่ เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ กล่าวคือ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนด และกำหนดให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การบัญญัติข้อความขึ้นใหม่เช่นนี้ เสมือนหนึ่งว่า เมื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อม เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์แล้ว ประชาชนในท้องที่นั้น ๆ จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนเท่านั้น จะจดทะเบียนนอกเหนือเขตพื้นที่ที่ประกาศเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์มิได้ จึงเห็นได้ว่าเป็นการบังคับหรือจำกัดสิทธิของประชาชนในการจดทะเบียน และมีได้เป็นการเอื้ออำนวยบริการและอำนวยความสะดวกต่อประชาชนแต่อย่างใด

การกำหนดให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ ตามความในวรรคสองของมาตรา ๓ นั้น น่าจะมีการเพิ่มเติมให้เทศบาลนครกับเทศบาลเมืองด้วย เนื่องจากเป็นท้องถิ่นที่มีความพร้อมจึงควรที่จะกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นและเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนในการขอรับบริการจดทะเบียน

คณะกรรมการชี้แจง ดังนี้

การที่คณะกรรมการเพิ่มเติมข้อความขึ้นใหม่นั้น ด้วยเหตุผลที่ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการถ่ายโอนอำนาจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนในท้องที่ของตน ซึ่งให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดนั้น ก็เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของข้อความและความชัดเจนยิ่งขึ้นและมีก่อให้เกิดการตีความในภายหลังได้

เหตุที่ไม่กำหนดให้เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์นั้น เนื่องจากเทศบาลบางแห่งยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการรับจดทะเบียน ความไม่พร้อมนั้นอาจเกิดจากสภาพปัญหาด้านงบประมาณหรืออัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่คณะกรรมการนำมาพิจารณาประกอบ

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u> แก้ไขมาตรา ๙	มีการแก้ไข
คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้	

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในวรรคสามของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ตามที่คณะกรรมการได้เพิ่มเติมความขึ้นใหม่โดยขอเพิ่มถ้อยคำว่า “ยังคง” และ “เฉพาะ” ทั้งนี้ เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเป็นดังนี้

“ฯลฯ

ฯลฯ

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตามมาตรา ๙ วรรคสามสี่ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖

ไม่มีการแก้ไข

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖^๔ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแต่อย่างใด จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง

^๔ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖ กำหนดว่า

“เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๕ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้ สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่”

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรคณะกรรมการพิจารณา เห็นควรให้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้

เนื่องจากคณะกรรมการได้พิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเห็นว่า การที่คณะกรรมการมีมติให้เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ขึ้นใหม่ เพื่อให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวข้างต้น เป็นดังนี้

“เหตุผล

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสังเกตของคณะกรรมการพิจารณา

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการที่ให้แก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้และประธานสภาผู้แทนราษฎรจะได้ส่งรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการไปยังคณะรัฐมนตรีตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๑^๕ วรรคสอง

^๕ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๑ กำหนดว่า

“ข้อ ๑๑๑ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ประธานสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙

กับ

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

<p>พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙"</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขึ้นในจังหวัดพระนคร เรียกว่า "สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์" อยู่ในความควบคุมของกรมทะเบียนการค้า เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี</p>	<p>ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ."</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติระเบียบพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติระเบียบพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>ส่วนจังหวัดอื่น ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ ขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์</p> <p>การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา ๑๐ การจดทะเบียนนั้น ผู้ประกอบพาณิชย์กิจตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ อยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น</p> <p>ถ้าสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ และมาประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย สำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น</p>	<p>ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน</p> <p>ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา"</p> <p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับ ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี</p>	<p>“ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียนพาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่ หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี”</p> <p>มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตามมาตรา ๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)

พ.ศ.

ประวัติกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า(Department of Business Development) เป็นกรมที่ได้เปลี่ยนชื่อมาจากกรมเดิม คือ "กรมทะเบียนการค้า" (Department of Commercial Registration) ตามผลการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ที่ใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕

ผลของการปรับปรุงระบบราชการในครั้งนั้น นอกจากทำให้ "กรมทะเบียนการค้า" เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "กรมพัฒนาธุรกิจการค้า" แล้ว ยังได้มีการปรับปรุงบทบาทภารกิจและโครงสร้างใหม่ เริ่มตั้งแต่โอนงานด้านชั่งตวงวัดไปขึ้นกับกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์พร้อมกับการโอนงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน ในเวลาเดียวกันนั้นก็รับโอนภารกิจด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ รวมทั้งงานจดทะเบียนและงานส่งเสริมสมาคมการค้าและหอการค้ามาจากกรมการค้าภายในกับงานตามภารกิจใหม่ คือ งานด้านส่งเสริมธุรกิจบริการและพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์มาปฏิบัติพร้อมกับการกิจเดิม คือ งานด้านจดทะเบียนธุรกิจ การกำกับดูแลธุรกิจ และการให้บริการธุรกิจ อีกด้วย

ประวัติความเป็นมาของกรมทะเบียนการค้า

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระบรมราชโองการประกาศให้จัดตั้ง กรมทะเบียนการค้าขึ้นเป็นกรมชั้นอธิบดี เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๔๖๖ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อำมาตย์เอกพระโกมารกุลมนตรี (ชื่น โกมารกุล ณ นคร) เสด็จไปตรวจตั้งกองบัญชาการเป็นอธิบดีคนแรกของกรมทะเบียนการค้า มีหน้าที่รักษามาตราชั่งตวงวัด และรับจดทะเบียนการค้า

หน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อเริ่มก่อตั้งกรมทะเบียนการค้า

เมื่อมีการตั้งกรมทะเบียนการค้าขึ้นมา หน้าที่ความรับผิดชอบของกรมในสมัยนั้นก็คือนหน้าที่รักษามาตราชั่งตวงวัด และรับจดทะเบียนการค้า

แต่เดิมนั้นงานชั่งตวงวัดและงานทะเบียนการค้าซึ่งได้แก่ งานหุ้นส่วนบริษัท งานประกันภัย งานเครื่องหมายการค้า งานสิทธิบัตรเหล่านี้ ก่อนที่จะมีการจัดตั้งกรมทะเบียนการค้า นั้นงานดังกล่าวเป็นงานที่ขึ้นอยู่กับกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ อีกหลายกระทรวง พอที่จะสรุปประวัติความเป็นมาได้ดังนี้

งานชั่งตวงวัด

งานชั่งตวงวัดในสมัยก่อน ๆ ประเทศไทยนำระบบชั่งตวงวัดของหลายประเทศมาใช้ อาทิ ของไทยเองบ้าง ของจีนบ้าง ของฝรั่งบ้าง แล้วแต่ว่าเห็นสะดวก หรือเหมาะสมอย่างไรก็ใช้อย่างนั้น นอกจากนี้ในอย่างหนึ่ง ๆ ก็มีพิกต์อัตราไม่แน่นอน ซึ่งการใช้วิธีชั่งตวงวัดต่างพิกต์อัตรากันนี้ นับว่าเป็นเครื่องขัดขวางความเจริญในการค้าขาย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชปรารภที่จะวางระเบียบการชั่งตวงวัดให้เป็นหลักฐาน ด้วยเหตุที่งานชั่งตวงวัดเป็นเรื่องของการค้าขาย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่กระทรวงเกษตราธิการ ที่จะวางระเบียบในเรื่องนี้ เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เสนาบดี จึงได้คิดที่จะใช้วิธีมาตราเมตริกเป็นฐาน เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๔๐ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ

สมัยที่เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เป็นเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ได้ฟื้นฟูเอาเฉพาะการตวงขึ้นมาพิจารณา เพราะเหตุว่าประเทศสยามมีสินค้าข้าวที่จะต้องตวงซื้อขายเป็นสินค้าสำคัญ จึงร่างพระราชบัญญัติอัตราถังและทะนาน ร.ศ. ๑๑๙ (พ.ศ. ๒๔๔๓) ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แต่เสนาบดีสภาเห็นว่า เมื่อทำแล้วก็ควรเพิ่มการชั่ง และการวัดเข้าด้วย เจ้าพระยาอภัยราชา (Rolin Jacmingnes) ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินและนายชเลสเซอร์ ที่ปรึกษากฎหมาย ได้ร่างพระราชบัญญัติวัดตวง และชั่ง ร.ศ. ๑๑๙ ขึ้นใหม่ บัญญัติให้ใช้เป็นวิธีเมตริก นอกจากนี้ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕ เพื่อพิจารณาว่าควรใช้เครื่องชั่งตวงวัดวิธีใดให้เป็นแบบเดียวกันจึงจะเหมาะ ซึ่งคณะกรรมการทำรายงานทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘ ว่าควรใช้วิธีเมตริก แต่เรื่องดังกล่าวชะงักไปอีกคราว

กฎหมายชั่งตวงวัดที่ออกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๖ กล่าวได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ยังไม่เป็นที่คุ้นเคย สำหรับประชาชนในสมัยนั้น เนื่องจากวิธีชั่งตวงวัดในระบบเมตริกถือได้ว่าเป็นของใหม่ ดังนั้นกรมทะเบียนการค้า จึงได้ดำเนินการด้วยวิธีโฆษณาให้ประชาชนรู้จักวิธีเมตริกทางวิทยุกระจายเสียง โดยเขียนบทความออกทางวิทยุกระจายเสียงเดือนละ ๒ ครั้ง เป็นประจำ รวมทั้งได้ประกาศชักชวนให้พ่อค้า ประชาชนที่มีและใช้เครื่องชั่งตวงวัด ในระบบเมตริกอยู่แล้วสามารถนำเครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้อยู่ นั้นมาขอคำรับรอง ทั้งนี้พ่อค้าที่มีความประสงค์จะค้าเครื่องชั่งตวงวัดในระบบเมตริก ให้มาขออาชญาบัตรเป็นผู้ทำ สั่ง ผู้ซ่อม ผู้ขายเครื่องชั่งตวงวัดได้

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒ กระทรวงเกษตราธิการ ได้ติดต่อกับสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ เรื่องการเข้าเป็นสมาชิกในสัญญาสากลชั่งตวงวัดแบบเมตริก ในที่สุดเจ้าพระยawangศานุประพันธ์ เสนาบดี ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่าเห็นควรที่ประเทศสยามจะเข้าร่วมสัญญาสากลชั่งตวงวัดแบบเมตริก ซึ่งพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เสนาบดีกระทรวงพระคลัง เสนาบดีกระทรวงนครบาล ประชุมปรึกษากันทำความเข้าใจในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งที่ประชุมได้ทูลเกล้าฯ ถวายรายงานความเห็นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ว่าควรรับแนวแบบวิธีเมตริกมาใช้ กระทรวงเกษตราธิการ จึงแจ้งความจำนงไปยังสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศที่ประเทศฝรั่งเศส และได้เข้าเป็นสมาชิก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ สมัยพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ทรงเป็นเสนาบดี

เมื่อมีการตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ขึ้น งานซึ่งดวงวัดก็โอนไปขึ้นกับสภาเผยแผ่พาณิชย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัดขึ้นใช้เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๖๕ ต่อมาอีกหนึ่งเดือนจึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมทะเบียนการค้า เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๖๖ (ในเดือนนั้นนับเอาเดือนเมษายน เป็นเดือนแรกของปี)

งานทะเบียนการค้า

ดังได้กล่าวมาแล้ว ในการตั้งกรมทะเบียนการค้าขึ้นนั้น นอกจากจะได้ยกเองงานซึ่งดวงวัด ซึ่งอยู่ในสภาเผยแผ่พาณิชย์ มาขึ้นอยู่ในกรมตั้งใหม่แล้ว ในคราวเดียวกันนั้นเองได้โอนเองงานบรรดาที่เป็นทะเบียนการค้า จากกระทรวง ทบวง กรม อื่น มารวมปฏิบัติในกรมทะเบียนการค้าด้วย คือ

๑. งานจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

แต่เดิมอยู่ในกระทรวงยุติธรรมให้โอนมาอยู่ในกระทรวงพาณิชย์ โดยออกประกาศเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๖๖ (วันเดียวกับที่ประกาศตั้งกรมทะเบียนการค้า) แก่ไขพระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท ร.ศ.๑๓๐ (รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐) มาตรา ๔ ว่า "หอทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ซึ่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมตั้งขึ้นแล้ว โดย มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐ นั้น ให้โอนไปขึ้นกระทรวงพาณิชย์" รวมถึงได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๖๖ อีกฉบับหนึ่งให้โอนงานการจดทะเบียนบริษัทที่ตั้งขึ้นโดยหนังสือพระราชทานอำนาจพิเศษในกระทรวงเกษตรราธิการนั้นไปไว้ในแผนกจดทะเบียนการค้าด้วย

๒. การประกันภัย

ในด้านการประกันภัยถือได้ว่า ฝรั่งเศสเริ่มขึ้นมาก่อนเป็นเวลานานมาแล้ว แต่ถ้าจะนับว่าเกิดขึ้นในเมืองไทยโดยตรง ก็คงจะเริ่มจากสมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา กล่าวคือสมัยนั้นประเทศไทยทำการค้ากับต่างชาติมาก ดังนั้นจึงมีชาวต่างชาติเข้ามาตั้งห้างค้าขายมาก ห้างเหล่านี้ปรากฏว่าบางห้างได้เป็นเอเจนต์ (Agent) ของบริษัทรับประกันภัยต่างประเทศด้วย ซึ่งดำเนินการรับประกันภัยทางทะเล และการประกันไฟขึ้นสมัยรัชกาลที่ ๕ การดำเนินการรับประกันภัยยังดำเนินการตามลักษณะของในรัชกาลที่ ๔ กล่าวคือ ยังคงดำเนินการในลักษณะเอเจนต์ เหมือนเดิม จึงอาจกล่าวได้ว่าในสมัยนั้นบริษัทหรือห้างที่จะตั้งกิจการรับประกันภัยโดยตรงขึ้นในเมืองไทยยังไม่มี เว้นแต่บริษัทเรือเมลล์จีนสยาม ซึ่งได้รับอำนาจพิเศษให้ดำเนินการกิจการประกันภัยไฟ และประกันภัยทางทะเลด้วย

อย่างไรก็ตามการประกันภัย ซึ่งได้เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ และในขณะนั้นดูจะไม่มีใครสนใจเหมือนในเวลานี้ นั้น นับได้ว่ามีมาแล้ว เริ่มตั้งแต่การรับประกันไฟ การรับประกันภัยทางทะเลเรื่อยมาจนรับประกันชีวิตเมื่อกว่า ๖๐ ปีมาแล้ว ส่วนรับประกันอื่น ๆ อย่างที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่นรับประกันภัยรถยนต์ก็ได้มีมาแล้วในเวลาไล่เลี่ยกันนั้นแล้วเหมือนกัน เช่น ห้างสยามอิมพอร์ต (เดิมชื่อห้างเคอร์ Kerr and co.) เป็นเอเจนต์ของบริษัทมอเตอรี่ยุโรปรับประกันรถยนต์ด้วย

ถ้าจะว่ากันไปแล้ว การประกันภัยต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นของใหม่สำหรับเมืองไทย งานประกันภัยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมทะเบียนการค้ามาจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๑ จึงโอนงานกองประกันภัยไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเศรษฐกิจ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักงานประกันภัยก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น "กรม" และในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "กรมการประกันภัย"

๓. เครื่องหมายการค้า

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมมากกว่าอย่างอื่น สมัยก่อนประเทศไทยไม่ค่อยมีการอุตสาหกรรม เพิ่งจะเห็นเป็นเรื่องสำคัญขึ้น เมื่อฝรั่งเริ่มเข้ามาค้าขายกันมากขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๕๓ รัฐบาลได้เริ่มกิจการเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าขึ้น คือ จัดตั้ง "หอทะเบียนเครื่องหมายการค้า" ขึ้นในกระทรวงเกษตรราธิการ และออกกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายสินค้า เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Law on Trade Marks and Trade Names of B.E. ๒๔๕๗ ซึ่งงานที่ปฏิบัติเวลานั้นก็เป็นเพียงรับคำขอจดทะเบียนไว้แต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้ดำเนินการอย่างอื่นอย่างใดต่อ

พ.ศ. ๒๔๖๖ เมื่อตั้งกรมทะเบียนการค้าขึ้นแล้วได้โอนงานจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามาสังกัด กรมทะเบียนการค้า แต่ก็ยังรับจดทะเบียนไว้เฉย ๆ อย่างเดิม จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๔ จึงได้ออกเป็นกฎหมายใหม่ เรียกว่า "พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔" มีการจดทะเบียนใช้ได้สมบูรณ์

๔. สิทธิบัตร (Patent)

สิทธิบัตรหรือเบเตนธ์ มีเรื่องปรากฏน้อยในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะแต่เดิมเมืองไทยเป็นเมืองกสิกรรมไม่ใช่เมืองอุตสาหกรรม จึงไม่มีการประดิษฐ์คิดค้นทำเครื่องจักรเครื่องยนต์ ฯลฯ ในส่วนของการประดิษฐ์ต่าง ๆ เหมือนเมืองอุตสาหกรรมเช่นต่างประเทศ ถ้าจะว่ากันแล้วสมัยก่อนในเรื่องเกี่ยวกับการประดิษฐ์ ต่าง ๆ คนไทยก็มีเหมือนกัน เป็นต้นว่า ก็สำหรับทอผ้า ระเบิดสำหรับวิดน้ำเข้านา ครกกระเดื่องสำหรับตำข้าว

แต่ของเหล่านี้เป็นของทำใช้ภายในบ้าน ซึ่งถือเป็นประเพณีนิยม ของที่ทำขึ้นเป็นอย่างทำใช้เอง (Household Utensil) ทำใช้สำหรับบ้านทุกบ้าน ไม่ใช่ทำเป็นสินค้าซื้อขาย สมัยรัชกาลที่ ๔ มีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อทำการค้ากับประเทศไทยมากขึ้น โดยตั้งห้างค้าขาย ตั้งแต่อยู่ต่อเรือตั้งโรงสีไฟ สิ่งประดิษฐ์ที่ชาวต่างชาติได้นำเข้ามาด้วย เพื่อประโยชน์ในการติดต่อค้าขายกับไทยนั้น ได้มีการจดทะเบียนเบเตนธ์อยู่ก่อนแล้ว แต่สิ่งเหล่านี้ก็ไม่ได้ประดิษฐ์ขึ้นในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้มีความดำริที่จะให้มีกฎหมายคุ้มครองนักประดิษฐ์ และนักออกแบบในประเทศไทย ทำนองเดียวกับนานาประเทศ ปรากฏว่าได้มีการร่างกฎหมายคุ้มครองการนิมิต เรียกว่า "กฎหมายเบเตนธ์" (Patent Law) ฉบับแรกได้ยกร่างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ซึ่งตรงกับสมัยที่พระโกมารกุลมนตรีเป็นอธิบดีกรมทะเบียนการค้านั่นเอง แต่เมื่อได้ยกร่างขึ้นแล้วก็ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างไรต่อไปอีก

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๗ ราวปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้มีพระราชดำริให้มีการตรากฎหมายคุ้มครองการนิมิตขึ้นอีก มีการแต่งตั้งกรมการยกร่างขึ้นประกอบด้วย ม.จ.ทองเชื้อธรรมชาติ ทองแถม อธิบดีกรมทะเบียนการค้า มร.มาร์ติน ผู้อำนวยการสำนักงานสิทธิบัตรอังกฤษ ให้ความช่วยเหลือ

ร่างกฎหมายนี้เรียกว่า Law on Patents and Designs ร่างเสร็จนำขึ้นถวายพระเจ้าฟัยยาเชอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม และในปีเดียวกัน ม.จ.ทองเชื้อ ธรรมชาติ ทองแถม ได้เสด็จไปดูงานบริหารสิทธิบัตรที่ประเทศอังกฤษ และสวิส แต่แล้วร่างกฎหมาย ดังกล่าวก็มิได้รับการพิจารณาให้แล้วเสร็จไปแต่อย่างใด

ภายหลังเปลี่ยนระบบการปกครองแผ่นดิน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้วรัฐบาลทุกสมัยได้ หยิบยกเรื่องสิทธิบัตรขึ้นมาพิจารณา แต่แล้วก็ต้องระงับยับยั้งไว้ตลอดมาจนถึงรัฐบาลชุดของพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีการโอนงานในส่วนของสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าของ กรมทะเบียนการค้า และงานด้านลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการมาอยู่รวมกัน จัดตั้ง เป็นส่วนราชการระดับกรมชื่อว่า "กรมทรัพย์สินทางปัญญา" เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

นับแต่กรมทะเบียนการค้าได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ เป็นต้นมา ได้มีการขยายและ ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของกรมอยู่หลายครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และลักษณะงานที่ เพิ่มขึ้น ครั้งล่าสุดของการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเปลี่ยนชื่อเป็นกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อเดือน ตุลาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

การจดทะเบียนพาณิชย์

การจดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙

ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์

ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ คือ บุคคลธรรมดาคนเดียว หรือหลายคน (ห้างหุ้นส่วนสามัญ) หรือนิติบุคคล รวมทั้งนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย ซึ่งประกอบกิจการอันเป็นพาณิชย์กิจตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด

กิจการที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศให้ผู้ประกอบกิจการดังต่อไปนี้ ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ คือ

๑. ผู้ประกอบกิจการโรงสีข้าวและโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร
๒. ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่าง คิดรวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งขายได้เป็นเงินตั้งแต่ ๒๐ บาทขึ้นไปหรือมีสินค้าดังกล่าวไว้เพื่อขายมีค่ารวมทั้งสิ้นเป็นเงินตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป
๓. นายหน้าหรือตัวแทนค้าต่างซึ่งทำการเกี่ยวกับสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และสินค้านั้นมีค่ารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ ๒๐ บาทขึ้นไป
๔. ผู้ประกอบกิจการหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรมไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และขายสินค้าที่ผลิตได้ คิดราคารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ ๒๐ บาทขึ้นไป หรือในวันหนึ่งวันใดมีสินค้าที่ผลิตได้มีราคารวมทั้งสิ้นตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป
๕. ผู้ประกอบกิจการขนส่งทางทะเล การขนส่งโดยเรือกลไฟหรือเรือยนต์ประจำทาง การขนส่งโดยรถไฟ การขนส่งโดยรถราง การขนส่งโดยรถยนต์ประจำทาง การขายทอดตลาด การรับซื้อขายที่ดิน การให้กู้ยืมเงิน การรับแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อหรือขายตัวเงิน การธนาคาร การโพงก๊วน การทำโรงรับจำนำ และการทำโรงแรม
๖. ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แถบบันทึก วีดีทัศน์ แผ่นวีดีทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดีทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง
๗. ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี
๘. ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ต ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
๙. การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต
๑๐. การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ
๑๑. การให้บริการเครื่องเล่นเกม

๑๒. การให้บริการตู้เพลง

๑๓. โรงงานแปรรูปภาพ แกะสลักและการหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่ง
งาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

พาณิชย์กิจที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

มีพาณิชย์กิจบางอย่างที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ คือ

๑. การค้าแร่ การค้าแผงลอย
๒. พาณิชยกิจเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล
๓. พาณิชยกิจของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น
๔. พาณิชยกิจของกระทรวง ทบวง กรม
๕. พาณิชยกิจของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์
๖. พาณิชยกิจซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่

๖.๑ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ที่เป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท และได้ยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของห้างหุ้นส่วนบริษัทไว้แล้วต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ยกเว้นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนที่ประกอบกิจการต่อไปนี้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ด้วย

(๑) ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แถบบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

(๒) ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

(๓) ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ตให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย บริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(๔) การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

(๕) การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

(๖) การให้บริการเครื่องเล่นเกม

(๗) การให้บริการตู้เพลง

(๘) โรงงานแปรรูปภาพ และสลักและการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีกการค้าส่งงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

๖.๒ พาณิชยกิจของกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตาม ปว.๑๔๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕

การจดทะเบียนตั้งใหม่ มีเอกสารดังนี้

๑. คำขอจดทะเบียน : แบบ ทพ. (Print - out ๒ แผ่น)
๒. หลักฐานประกอบคำขอ
 - ๒.๑ สำเนาบัตรประจำตัวของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ หรือ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศไทย (กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศ) ซึ่งรับรองความถูกต้องโดยเจ้าของบัตรประจำตัว
 - ๒.๒ หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)
กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้
 - ๒.๓ สำเนาเอกสารแสดงการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ทุนที่ตั้งสำนักงาน รายชื่อกรรมการ และอำนาจกรรมการ
 - ๒.๔ หนังสือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศ
 - ๒.๕ ใบอนุญาตทำงานของผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศ (กรณีเป็นบุคคลต่างด้าว)
 - ๒.๖ ใบอนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว หรือหนังสือรับรองการใช้สิทธิตามสนธิสัญญา (ถ้ามี) เอกสารตามข้อ ๒.๓ และข้อ ๒.๔ หากทำขึ้นในต่างประเทศ จะต้องมีคำรับรองของโนตารีพับลิกหรือบุคคลซึ่งกฎหมายของประเทศนั้น ๆ ตั้งให้เป็นผู้มีอำนาจรับรองเอกสาร พร้อมด้วยคำรับรองของเจ้าหน้าที่กงสุลหรือสถานทูตไทย

ในกรณีประกอบพาณิชย์กิจการขาย หรือให้เช่า แผ่นซีดี แอปบันทึก วิดีทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง ต้องแจ้งข้อมูลและส่งเอกสารประกอบเพิ่มเติม ดังนี้

๑. แผนที่แสดงสถานที่ซึ่งใช้ประกอบพาณิชย์กิจเป็นปกติ
๒. สำเนาหนังสืออนุญาต หรือ หนังสือรับรองให้เป็นผู้จำหน่ายหรือให้เช่าสินค้า ดังกล่าวจากเจ้าของลิขสิทธิ์ของสินค้าที่ขายหรือให้เช่า หรือ สำเนาใบเสร็จรับเงินตามประมวลรัษฎากร หรือหลักฐานการซื้อขายจากต่างประเทศ

ในกรณีประกอบพาณิชย์กิจการค้าอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี ต้องดำเนินการและให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ตรวจสอบและเรียกหลักฐานแสดงจำนวนเงินทุน (กรณีเป็นนิติบุคคลให้ยกเว้น เนื่องจากนายทะเบียน สามารถตรวจสอบหลักฐานแสดงจำนวนเงินทุนของนิติบุคคลได้จากระบบคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว สำหรับบุคคลธรรมดาให้เชิญผู้ประกอบการพาณิชย์กิจมาให้ข้อเท็จจริงของแหล่งที่มาของเงินทุน หรือชี้แจงเป็นหนังสือพร้อมแนบหลักฐานดังกล่าวแทนก็ได้)
๒. หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ประกอบพาณิชย์กิจ หลักฐานการประกอบอาชีพ หุ่นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบหรือกรรมการผู้มีอำนาจของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท แล้วแต่กรณี

กรณีประกอบพาณิชย์กิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ให้ส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจเป็นนิติบุคคลให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวของหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือกรรมการผู้มีอำนาจของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท แล้วแต่กรณี
๒. รายละเอียดเกี่ยวกับเว็บไซต์ (๑ เว็บไซต์ : ๑ แผ่น) ตัวอย่างการจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่

การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง มีเอกสารดังนี้

๑. คำขอจดทะเบียน : แบบ ทพ. (Print - out ๒ แผ่น)
๒. หลักฐานประกอบคำขอ
 - ๒.๑ สำเนาบัตรประจำตัวของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ หรือหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศไทย (กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศ) ซึ่งรับรองความถูกต้องโดยเจ้าของบัตรประจำตัว
 - ๒.๒ ใบทะเบียนพาณิชย์ เฉพาะกรณีแก้ไขเพิ่มเติมชื่อตัวหรือชื่อสกุลของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ ชนิดพาณิชย์กิจ และ / หรือสำนักงานแห่งใหญ่
 - ๒.๓ สำเนาหนังสือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการในประเทศไทย กรณีนิติบุคคลต่างประเทศขอเปลี่ยนแปลงผู้จัดการสาขาในประเทศ
 - ๒.๔ สำเนาหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวและหรือชื่อสกุล (ถ้ามี)
 - ๒.๕ หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

รายการที่ต้องยื่นจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง มีดังนี้

๑. เลิกชนิดประกอบกิจการ บางส่วน และ/หรือเพิ่มใหม่
๒. เปลี่ยนชื่อที่ใช้ในการประกอบกิจการ
๓. ย้ายสำนักงานใหญ่
๔. เปลี่ยนผู้จัดการ
๕. เจ้าของหรือผู้จัดการย้ายที่อยู่
๖. เพิ่มหรือลดเงินทุน
๗. ย้าย เลิก หรือเพิ่มสาขา โรงเก็บสินค้า หรือตัวแทนค้าต่าง
๘. อื่น ๆ เช่น เจ้าของหรือผู้จัดการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลหรือรายการที่จดทะเบียนไว้ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง

หมายเหตุ หากต้องการเปลี่ยนแปลงรายการใด ให้กรอกรายละเอียดเฉพาะรายการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น

การจดทะเบียนเล็ก มีเอกสารดังนี้

๑. คำขอจดทะเบียน : แบบ ทพ. (Print - out ๒ แผ่น)
๒. หลักฐานประกอบคำขอ
 - ๒.๑ สำเนาบัตรประจำตัวของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ หรือทายาทที่ยื่นคำขอแทนหรือหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบดำเนินการในประเทศไทย (กรณีเป็นนิติบุคคลต่างประเทศ) ซึ่งรับรองความถูกต้องโดยเจ้าของบัตรประจำตัว
 - ๒.๒ ใบทะเบียนพาณิชย์
 - ๒.๓ หนังสือรับฝากบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี (ในกรณีที่เป็นนิติบุคคล)
 - ๒.๔ หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)
 - ๒.๕ สำเนาใบมรณบัตรของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ (กรณีถึงแก่กรรม)
 - ๒.๖ สำเนาหลักฐานแสดงความเป็นทายาทของทายาทผู้ลงชื่อแทนผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งถึงแก่กรรม

สถานที่จดทะเบียน

๑. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ที่ ส่วนจดทะเบียนธุรกิจกลาง หรือสำนักงานบริการจดทะเบียนธุรกิจ ๑-๗

๒. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในต่างจังหวัด ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เว้นแต่พาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีกำหนดเป็นการเฉพาะให้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดที่สำนักงานตั้งอยู่

ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาซึ่งยังไม่พร้อมที่จะรับจดทะเบียนให้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด หรืออำเภอหรือกิ่งอำเภอที่สำนักงานตั้งอยู่
พาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นการเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แถบบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง

- ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

- ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บริหารอินเทอร์เน็ตให้เข้าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย บริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

- การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

- การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์

- การให้บริการตู้เพลง

- โรงงานแปรรูปภาพ แกะสลักและการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่ง
งาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

ค่าธรรมเนียม

การขอดำเนินการตาม พ.ร.บ. ทะเบียนพาณิชย์ฯ จะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามประเภทของการ
ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. จดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ ๕๐ บาท
๒. จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียน ครั้งละ ๒๐ บาท
๓. จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ ๒๐ บาท
๔. ขอให้ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ ฉบับละ ๓๐ บาท
๕. ขอตรวจเอกสารของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ครั้งละ ๒๐ บาท
๖. ขอให้เจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสาร ฉบับละ ๓๐ บาท

กำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนพาณิชย์

๑. จดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ ต้องจดทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเริ่มประกอบ
กิจการ
๒. การเปลี่ยนแปลงรายการที่จดทะเบียนไว้ตาม (๑) ต้องจดทะเบียนภายใน ๓๐ วัน
นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง
๓. เลิกประกอบกิจการ ต้องจดทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เลิกประกอบกิจการ
๔. ใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายต้องยื่นขอใบแทนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสูญหาย

หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการ

๑. ต้องขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น
๒. ต้องแสดงใบทะเบียนพาณิชย์หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงานในที่
เปิดเผยและเห็นได้ง่าย
๓. ต้องจัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบกิจการไว้หน้าสำนักงานแห่งใหญ่และ
สำนักงานสาขาโดยเปิดเผยภายในเวลา ๓๐ วันนับแต่วันที่จดทะเบียนพาณิชย์ ป้ายชื่อให้เขียนเป็น
อักษรไทย อ่านง่ายและชัดเจน จะมีอักษรต่างประเทศในป้ายชื่อด้วยก็ได้ และจะต้องตรงกับชื่อที่
จดทะเบียนไว้ หากเป็นสำนักงานสาขาจะต้องมีคำว่า "สาขา" ไว้ด้วย
๔. ต้องไปให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการจดทะเบียนตามคำสั่งของนายทะเบียน
๕. ต้องอำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเข้าทำการ
ตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบกิจการ

บทกำหนดโทษ

๑. ประกอบกิจการโดยไม่จดทะเบียน แสดงรายการเท็จ ไม่ยอมให้ถ้อยคำ ไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในสำนักงาน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท กรณีไม่จดทะเบียนอันเป็นความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน ๑๐๐ บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๒. ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายไม่ยื่นคำร้องขอใบรับแทน หรือไม่แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ที่สำนักงานที่เห็นได้ง่าย ไม่จัดทำป้ายชื่อ มีความผิดปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท และถ้าเป็นความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน ๒๐ บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

๓. ผู้ประกอบกิจการซึ่งกระทำการฉ้อโกงประชาชน ปนสินค้าโดยเจตนาทุจริต ปลอมสินค้า หรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรงในการประกอบกิจการ จะถูกถอนใบทะเบียนพาณิชย์เมื่อถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วจะประกอบกิจการต่อไปไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่

๔. ผู้ประกอบกิจการที่ถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้ว ยังฝ่าฝืนประกอบกิจการต่อไป มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙
- : ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)
พ.ศ. คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)
พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)
พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

พ.ศ. ๒๔๙๙

(๑)

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

พระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์
พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทะเบียน
พาณิชย์
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ
ขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดัง
ต่อไปนี้

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัด
จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พุทธศักราช
๒๔๗๕

(๒) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๔๕๐

(๓) บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ใน
ส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัด หรือ
แย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ รักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน
เจ้าหน้าที่ กับ ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ไม่
เกินอัตราที่พระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อ
ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) “นายทะเบียนพาณิชย์” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) “ผู้ประกอบการพาณิชย์” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลซึ่งประกอบพาณิชย์กิจเป็นอาชีพปกติ และให้หมายความรวมทั้งผู้เป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัด ความรับผิดชอบ การ หรือผู้จัดการด้วย

(๕) “สำนักงาน” หมายความว่า สถานที่ซึ่งใช้ประกอบพาณิชย์กิจเป็นปกติ

มาตรา ๖ ให้ถือกิจการดังต่อไปนี้ เป็นพาณิชย์กิจ ตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

(๑) การซื้อ การขาย การขายทอดตลาด การแลกเปลี่ยน

(๒) การให้เช่า การให้เช่าซื้อ

(๓) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนค้าต่าง

(๔) การขนส่ง

(๕) การหักถกรรม การอุตสาหกรรม

(๖) การรับจ้างทำของ

(๗) การให้กู้ยืมเงิน การรับจำนำ การรับจำนอง

(๘) การคลังสินค้า

(๙) การรับแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อ หรือขายตัวเงิน การธนาคาร การเครดิต-ฟองซิเออร์ การโหยกวัน

(๑๐) การรับประกันภัย

(๑๑) กิจการอื่นซึ่งกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) การค้าแร่ การค้าแลกเปลี่ยน

(๒) พาณิชยกรรมเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล

(๓) พาณิชยกรรมของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕

- (๔) พาณิชยกิจของกระทรวง ทบวง กรม
- (๕) พาณิชยกิจของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์
- (๖) พาณิชยกิจซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒

การจดทะเบียนพาณิชย์

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจ กำหนด เป็น ครั้งคราว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า พาณิชยกิจใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ ในท้องที่ใด ผู้ประกอบพาณิชยกิจจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขึ้นในจังหวัดพระนคร เรียกว่า “สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์” อยู่ในความควบคุมของกรมทะเบียนการค้า เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

ส่วนจังหวัดอื่น ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ ขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์

เล่ม ๓๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ให้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ การจดทะเบียนนั้น ผู้ประกอบพาณิชย์กิจ
ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนัก
งานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น

ถ้าสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ และมา
ประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย สำนักงานสาขาใหญ่ตั้ง
อยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์
ในท้องที่นั้น

มาตรา ๑๑ ให้ผู้ประกอบพาณิชย์ยื่นคำขอจดทะเบียน
พาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์แห่ง ท้องที่ ตามแบบที่
กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรี
ได้ประกาศตามมาตรา ๘

ผู้ประกอบพาณิชย์ผู้ใด ประกอบพาณิชย์กิจ ภายหลัง
วันที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามมาตรา ๘ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียน
พาณิชย์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เริ่มประกอบ พาณิชยกิจ
นั้น

กำหนดเวลาที่กล่าวในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นเป็น
การสมควร ก็ให้มีอำนาจประกาศขยายเวลาต่อไปอีกได้

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

มาตรา ๑๒ การจดทะเบียนพาณิชย์นั้น ให้มีรายการ
ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ และตำบลที่อยู่
ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ

(๒) ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ

(๓) ชนิดแห่งพาณิชย์กิจ

(๔) จำนวนเงินทุนซึ่งนำมาใช้ในการประกอบพาณิชย์
กิจเป็นประจำ

(๕) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ สาขา โรงเก็บสินค้า
และตัวแทนค้าต่าง

(๖) ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ตำบลที่อยู่ และ
จำนวนทุนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน และจำนวน
เงินทุนของห้างหุ้นส่วน

(๗) จำนวนเงินทุน จำนวนหุ้น และมูลค่าหุ้นของ
บริษัทจำกัด จำนวนและมูลค่าหุ้นที่บุคคลแต่ละสัญชาติถืออยู่

(๘) วันที่เริ่มตั้งประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย

(๙) วันของจดทะเบียนพาณิชย์

(๑๐) ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ ชื่อสัญชาติ
และตำบลที่อยู่ของผู้โอนพาณิชย์กิจให้ วันที่ และเหตุที่ได้
รับโอน

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

มาตรา ๑๓ การเปลี่ยนแปลงรายการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๒ ก็นับเป็นการเลิกประกอบพาณิชย์กิจโดยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้ยื่นคำขอจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์แห่งท้องถิ่น ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสามสิบวัน นับแต่วันเปลี่ยนแปลง หรือเลิก

มาตรา ๑๔ เมื่อ นายทะเบียนพาณิชย์ ได้รับคำขอจดทะเบียน และเห็นว่าคำขอนั้นถูกต้องตามพระราชบัญญัติกฎกระทรวง และประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัติแล้ว ก็ให้รับจดทะเบียนไว้ และให้ออกใบทะเบียนพาณิชย์ให้แก่ผู้ขอ

ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหาย ให้ผู้ประกอบพาณิชย์ยื่นคำขอรับใบแทน ใบทะเบียนพาณิชย์ภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่สูญหาย

ให้ผู้ประกอบพาณิชย์แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงานในที่เปิดเผยซึ่งอาจเห็นได้ง่าย

มาตรา ๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนพาณิชย์แล้ว ให้ผู้ประกอบพาณิชย์จัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจไว้ที่หน้าสำนักงานแห่งใหญ่ และสำนักงานสาขา โดยเปิดเผย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้จดทะเบียน

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ป้ายชอนให้เขียนเป็นอักษรไทย อ่านได้ง่ายและชัดเจน และจะมีอักษรต่างประเทศด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกระทำบน แผ่นไม้ แผ่นโลหะ แผ่นกระจก กำแพง หรือผนัง

ชื่อในป้ายก็ตี ในเอกสารใด ๆ ก็ดี ต้องใช้ให้ตรงกับ ชื่อจดทะเบียนไว้ และถ้าเป็นสำนักงานสาขา ต้องมีคำว่า “สาขา” ไว้ด้วย

มาตรา ๑๖ ให้มีกรรมการชั้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณา และให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการ ถอนใบทะเบียนพาณิชย์ของผู้ ประกอบ พาณิชยกิจ ซึ่งกระทำการฉ้อโกงประชาชนปณสินค้าโดยเจตนาทุจริต ปลอมสินค้า หรือ กระทำ การ ทุจริต อื่นใด อย่าง ร้ายแรง ใน การ ประกอบ พาณิชยกิจ และให้มีอำนาจพิจารณาและให้คำแนะนำในการ รับผิดชอบทะเบียนพาณิชย์ใหม่ด้วย

เมื่อรัฐมนตรีได้รับคำแนะนำของคณะกรรมการ ตาม ความในวรรคแรก รัฐมนตรีจะถอนใบทะเบียนพาณิชย์ หรือ สั่งให้รับผิดชอบพาณิชย์ใหม่ก็ได้ แล้วแต่กรณี

ห้ามมิให้ผู้ถูก สั่งถอน ใบ ทะเบียน พาณิชยกิจ ประกอบ พาณิชยกิจต่อไป เว้นแต่รัฐมนตรีจะสั่งให้รับผิดชอบ พาณิชยกิจใหม่

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

มาตรา ๑๗ ให้นายทะเบียนพาณิชย์มีอำนาจออกคำสั่งเรียกผู้ประกอบการพาณิชย์กิจมาสอบสวนข้อความอันเกี่ยวกับการจดทะเบียน และในระหว่างเวลาทำงานให้นายทะเบียนพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปทำการตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบการพาณิชย์ เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบการพาณิชย์ต้องอำนวยความสะดวก แก่นายทะเบียนพาณิชย์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามสมควร

มาตรา ๑๘ ผู้ใดประสงค์จะตรวจดู หรือขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่คัดสำเนา และรับรองสำเนาเอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิที่จะทำได้ในเมื่อเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว

หมวด ๓

บทลงโทษ

มาตรา ๑๙ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใด

- (๑) ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) แสดงรายการเท็จ หรือ

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕

(๓) ไม่มาให้นายทะเบียนพาณิชย์สอบสวน ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมให้นายทะเบียนพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบตามมาตรา ๑๗

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (๑) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ผู้ประกอบพาณิชย์กิจผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๑๕ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท และในกรณีอันเป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกวันละไม่เกินยี่สิบบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑ ผู้ประกอบพาณิชย์กิจผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ วรรคสาม มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

หมวด ๔

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๒ การประกอบพาณิชย์กิจซึ่งจดทะเบียนไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ จนกว่า

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕

รัฐมนตรี จะได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ให้ยกเลิก การจด
ทะเบียนนั้น และเมื่อได้ประกาศยกเลิกการจดทะเบียน
พาณิชย์ในท้องที่ใดแล้ว ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์ซึ่งถูกยกเลิก
การจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น ย่นค่าของจดทะเบียนใหม่
ภายในหกสิบวัน นับแต่วันประกาศ

กำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นนั้น ถ้ารัฐมนตรีเห็นเป็น
การสมควร ก็ให้มีอำนาจประกาศขยายเวลาต่อไปอีกได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

อัตราค่าธรรมเนียม

เลขที่	รายการ	บาท
๑	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์	๕๐
๒	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง รายการ	ครั้งละ ๒๐
๓	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเลิกประกอบ พาณิชย์กิจ	๒๐
๔	ค่าธรรมเนียม ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์	ฉบับละ ๓๐
๕	ค่าธรรมเนียมขอตรวจดูเอกสารเกี่ยวกับ การจดทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบ พาณิชย์กิจรายหนึ่ง	ครั้งละ ๒๐
๖	ค่าธรรมเนียม ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสาร เกี่ยวกับการจดทะเบียนพาณิชย์ ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจรายหนึ่ง	ฉบับละ ๕๐

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่อง
จากพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ และพระ
ราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ประกาศ
ใช้มานานแล้ว สมควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแก่
กาลสมัย อาทิเช่น โอนหน้าที่การรับจดทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัด
สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นหน้าที่
ของสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดพระนคร ไปให้จังหวัด
ดำเนินการรับจดทะเบียนต่อไป ตามนโยบายกระจายอำนาจของรัฐบาล
ไปยังจังหวัดท้องถิ่น เพิ่มพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนบางประเภท
เช่นการรับจ้างทำของ การคลังสินค้า ฯลฯ เพื่อประโยชน์ทางสถิติ
และทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ เพิ่มรายการจดทะเบียน
เงินทุนของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ เพื่อทราบฐานะการค้าของพ่อค้า
แก้ไขอัตราค่าปรับให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย เพราะ
โทษปรับเดิมกำหนดไว้เป็นเวลานานร่วม ๑๕ ปีแล้ว จำนวนค่าปรับ
เดิมจึงน้อยไปไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัว และเช็ดขาด
ได้ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อได้ทราบสถิติและหลักฐานการประกอบพาณิชย์กิจ
ของพ่อค้าที่ถูกต้องควรเชื่อถือได้ อันจะใช้เป็นประโยชน์ในการดั่ง-
เดิมการพาณิชย์และการอุดหนุนการกรรม และการปรับปรุงขยายการ
เศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง
แก้ไขพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์เสียใหม่ และยกเลิกพระราช
บัญญัติทะเบียนพาณิชย์เดิมทั้ง ๒ ฉบับ ประกาศใช้ใหม่โดยรวมเป็น
ฉบับเดียวกัน เพื่อให้พ่อค้าประชาชนเข้าใจง่าย สะดวกแก่การปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

(ฉบับที่..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

(๑๕)

(สำเนา)

เลขรับ ๑๕/๒๕๕๘ วันที่ ๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๘

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๗๙๕๘

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม ๒ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ รวม ๒ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน
เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจการเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัด และภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์สามารถ
ดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลมาเพื่อขอได้โปรด
นำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน หากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรด
นำเสนอมติสภาพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พันตำรวจโท

ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

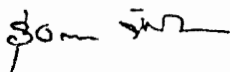
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ - ๖

โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

ประทีป พิมพ์

ทาน

ตรวจ

(๑๖)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อถ่ายโอน
ภารกิจการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ และ
เพิ่มมาตรา ๑๐ วรรคสาม)

เหตุผล

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียน
พาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑๗)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ
ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์
พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลาง
ทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงาน
ทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ
บางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์
เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจา
นุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราช
บัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙

“ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียน
พาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียน
พาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่
แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตาม
พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่
รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตาม
มาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙	ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ขึ้นในจังหวัดพระนคร เรียกว่า “สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์” อยู่ในความควบคุมของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี</p> <p>ส่วนจังหวัดอื่น ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์</p> <p>การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”</p>	<p>เพื่อให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจมีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานและสถานที่ในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ และให้หน่วยงานมีระยะเวลาประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว</p> <p>กำหนดให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ โดยให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลและกำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ และในกรณีที่รัฐบาลต้องการรวบรวมสถิติของพาณิชย์กิจบางประเภทโดยเร่งด่วน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจบางประเภทได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์แก่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p>

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙	ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙</p> <p>“ ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า รับจดทะเบียนพาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ ประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงาน สาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี”</p> <p>มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออก ตามมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เพื่อแยกอำนาจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมพัฒนา ธุรกิจการค้าให้ชัดเจน ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียน พาณิชย์กิจบางประเภท</p> <p>เพื่อรองรับการจดทะเบียนพาณิชย์เดิมที่ รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้จดทะเบียน ณ สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์หรือสำนักงาน ทะเบียนพาณิชย์จังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า</p>

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

(ฉบับที่..) พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

ของ

คณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๑

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๒๔)

(สำเนา)

ที่ลงที่

ที่ ๕๓๑๗/๒๕๕๘

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

๑. นายกิตติกร โล่ห์สุนทร
๒. รองศาสตราจารย์โกเมศ ขวัญเมือง
๓. นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์
๔. นายชัยพร ธนदारลภ
๕. นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง
๖. นายคูสิต อุซุงศ์อมร
๗. นายธราพงษ์ สีลาวงษ์
๘. นางสาวธำรงค์ลักษณ์ ลาพินี
๙. นายนที วิบุษกุล
๑๐. นายนิคม วรรณปัญญา
๑๑. นางสาวปอรรักษ์ ยอดเนตร
๑๒. นายพร้อม พรหมพันธุ์
๑๓. นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน
๑๔. นายพิทยา บุญเจือ
๑๕. นายพินิจ จันทรสมบูรณ์
๑๖. นายไพจิตร ศรีวรขาน
๑๗. นายไพโรจน์ ดันบรรจง
๑๘. นายภัทรศักดิ์ โอสธานุเคราะห์
๑๙. นางสาวกวนิดา คุณผลิน
๒๐. นางมยุรา มนะสิการ
๒๑. นางมาลินี อินฉัตร
๒๒. นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร
๒๓. นางสาวรสพิมล จิระเมธากร
๒๔. ว่าที่เรือโท วัลลภ ยังตรง
๒๕. นายวิทยา บุรณศิริ
๒๖. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ
๒๗. นายสุภชัย โพธิ์สุ
๒๘. นายสมาน ภูมมะกาญจนะ
๒๙. นางสาวสุภาภรณ์ ใจอ่อนน้อม
๓๐. นายสุรสิทธิ์ นิติวดีวรวิทย์
๓๑. นายอดุลย์ สาธิบาต
๓๒. นางอนงค์วรรณ เทพสุทิน
๓๓. นางสาวอรดี สุทศรี
๓๔. นายอิสสระ สมชัย
๓๕. นายเอกพจน์ ปานแย้ม

(๒๕)

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว
จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ไพจิตร ศรีวรรณ

(นายไพจิตร ศรีวรรณ)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

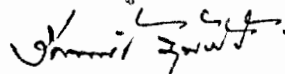
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๑

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๗

สำเนาถูกต้อง

(นายวิระพันธ์ มุขสมบัติ)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

นางสาวนฤมล บัวแดง / ร่าง
นางวิภาณี สมประสงค์ / พิมพ์

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ นายสตีลชีพ ศรีกัน และ

นางสาวนฤมล บัวแดง

ครั้งที่ ๒ ว่าที่ ร.ต.ศ.อาพัทธ์ สุขะนันท์

ครั้งที่ ๓ คณะทำงานฯ สำนักกรรมการ ๑

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายไพจิต ศรีวรขาน	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรวัช	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นางสาวอรดี สุทศรี	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายพินิจ จันทรสมบูรณ์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๕) นายคุดสิต อุซุพงค์อมร	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
(๖) นายศุภชัย โพธิ์สุ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๗) นางสาวปอรรักษ์มัย ยอดเนร	เป็นผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งนายสถิตย์พร ศรีกัน นิตกร ๕ สำนัก กรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๕

๓. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑) นางสุปราณี จันทรตวงษ์	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและ
แผนการกระจายอำนาจ
(๒) ว่าที่ร้อยตรี ไชยวุฒิ วุฑฒิรัชย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย

กรุงเทพมหานคร

นางสาวรสสุคนธ์ แสงอ่อน

ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

๔. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน ๕ คน คือ

- (๑) นายเจือ ราชสีห์
- (๒) นายเทพไท เสนพงศ์
- (๓) นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
- (๔) นายสุวโรช พะลัง
- (๕) นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย
- (๖) นางนิภา พริ้งสุลกะ
- (๗) นายธีระชาติ ปางวิรุพหรัรักษ์
- (๘) นายสุรเชษฐ์ มาศคិតต์
- (๙) นายอติ มะหะมัดยังกี

๕. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๕

มีการแก้ไข

นายเจือ ราชสีห์ นายเทพไท เสนพงศ์ นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
นายสุวโรช พะลัง นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย นางนิภา พริ้งศุลกะ นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์
นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์ และนายอติ มะหะมัดยังกี ขอแปรญัตติโดยขอให้แก้ความในมาตรา ๕
วรรคสอง เป็นดังนี้

“ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ
เทศบาลเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๔ เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๐

ไม่มีการแก้ไข

นายเจือ ราชสีห์ นายเทพไท เสนพงศ์ นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
นายสุวโรช พะลัง นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย นางนิภา พริ้งศุลกะ นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์
นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์ และนายอติ มะหะมัดยังกี ขอแปรญัตติโดยขอให้ตัดความในมาตรา ๔
ออกทั้งหมด

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๕

มีการแก้ไข

นายเจือ ราชสีห์ นายเทพไท เสนพงศ์ นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
นายสุวโรช พะลัง นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย นางนิภา พริ้งศุลกะ นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์
นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์ และนายอติ มะหะมัดยังกี ขอแปรญัตติโดยขอให้ตัดความในมาตรา ๕
ออกทั้งหมด

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

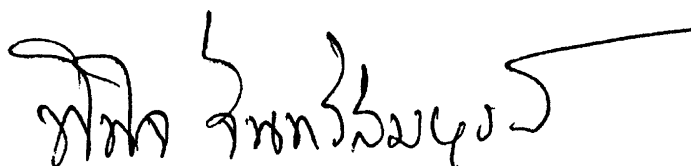
ผู้แปรญัตติพอใจ

(๒๙)

มาตรา ๖

ไม่มีการแก้ไข

๖. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาพร้อมกับ
รายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายพินิจ จันท์สมบุรณ์)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ

(๓๐)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ เพื่อถ่ายโอน
ภารกิจการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ และ
เพิ่มมาตรา ๑๐ วรรคสาม)

เหตุผล

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น/สมควรถวายแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียน
พาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๓๑)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์
พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลาง
ทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงาน
ทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ
บางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์
เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙

“ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียน
พาณิชย์กิจประเภทใด ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียน
พาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่
แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตาม
พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจ
หน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศ
ที่ออกตามมาตรา ๙ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่..)

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

(๓๓)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ..... 20
วันที่..... ๗ พ.ย. ๒๕๔๘
เวลา..... ๑๐๐๐ น.

ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๑๖๔๓

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๔

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโกดิน พลกุล)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๙๕ - ๖

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่..... ๒๑ / ๒๕๔๘

วันที่..... ๗ / พย / ๔๘

เวลา..... ๑๐-๓๕ น.

สำนักการประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

รับที่..... 557 / 2548 วันที่..... 7 / พ.ย / 2548

เวลา..... 10-30 น. ส่ง..... พ.ย

สำนักการประชุม

(๓๔)

สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่
๒๑ กันยายน ๒๕๔๘ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการ
พิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบ
ด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัตินี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

(นายวิจักขณ์ นาควระ)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๓๕)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ เพื่อถ่ายโอนภารกิจ
การรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ และ
เพิ่มมาตรา ๑๐ วรรคสาม)

เหตุผล

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด
เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรี
ไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๕

(๓๖)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๙๙ เพื่อถ่ายโอนภารกิจ
การรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ และ
เพิ่มมาตรา ๑๐ วรรคสาม)

เหตุผล

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับ
จดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนสำหรับพาณิชย์กิจที่รัฐมนตรีไม่ได้ประกาศให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ

สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลให้ประธาน
สภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔
ข้อ ๑๑๑ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งเหตุผลที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา

4

(๓๗)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์

พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็น
สำนักงานทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ
บางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์
เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์กิจการตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙

“ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียนพาณิชย์
ประเภทใด ให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจการดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี”

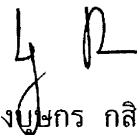
มาตรา ๕ ให้สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนพาณิชย์
ตามที่กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อน ทั้งนี้ จนกว่าจะมีประกาศที่ออกตามมาตรา ๔ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ
ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางบุษกร กสิกร)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๒

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร